

ДЕРАТИЗАЦІЯ – ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОШИРЕННЯ ПАРАЗИТАРНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Т. В. Мазур, д-р. вет. наук., професор

Національний університет біоресурсів і природокористування України
вул. Полковника Потехіна, 16, м. Київ, 03041, Україна

Гризуни становлять суспільну небезпеку не лише в епідемічному та епізоотичному відношенні, але як потенційні вектори збудників паразитарних хвороб. Тому контроль їх популяції входить до першочергових заходів при плануванні оздоровлення певної території та підтримання її подальшого благополуччя. З цією метою використовується ряд родентицидів, які мають різну діючу речовину і різну потенційну ефективність. Практичне застосування продемонструвало порівняно вищу ефективність препарату «Смерть щурам» з групи родентицидів в порівнянні з подібними внаслідок збільшення АДР до 92 %. Застосування такого препарату не викликає звикання у гризунів, настороженості по відношенню до обробленої приманки і не наносить шкоди довкіллю.

Ключові слова: ДЕРАТИЗАЦІЯ, ЩУРИ, РОДЕНТИЦИДИ, ПАРАЗИТАРНІ ЗАХВОРЮВАННЯ.

Сірий пацюк, домашня миша і миша-полівка - це реальна армія, що являє собою істотну загрозу. Поряд з живучістю і високою плідністю гризуни мають досить розвинутий інтелект, здатність обмінюватись з родичами навичками й отриманою інформацією, уміння швидко адаптуватися до зміни навколишнього середовища. Особливу увагу привертає унікальна властивість організму гризунів розпізнавати отрути, а згодом і адаптуватися до них. Ця здатність перетворила проблему боротьби з ними в загальносвітову [1, 2].

Починаючи із 40-х років минулого століття, великої популярності набули антикоагулянти крові. Попадаючи в організм у невеликій кількості, вони не викликають симптомів отруєння. Їх токсичність зростала при багаторазовому попаданні в організм. Накопичення отрути викликало порушення згортання крові, збільшення проникності стінок кровоносних судин і численні крововиливи, викликаючи загибель тварин. Широке застосування антикоагулянтів різко підвищило ефективність боротьби з пацюками в усьому світі. Через декілька років застосування принад на основі варфарину дало тимчасовий ефект. Застосування в цих місцях інших антикоагулянтів теж дало тимчасовий успіх. Гризуни, які вижили, дали нащадків із підвищеною стійкістю до цих отрут. Потім з'явилися нові ратициди - антикоагулянти другого покоління: бродіфакум і бромадіолон. Їх особливість полягає у тому, що летальна доза препарату міститься в невеликій кількості принади, яка поїдається пацюком за один раз, що виключає в майбутньому настороженість [3, 4].

Метою роботи було порівняння ефективності засобів хімічної дератизації ряду родентицидів.

Матеріали і методи. Для дослідження використовували родентициди із групи бродіфакуму. Методам дослідження були: метод епізоотологічного обстеження та статистичний. Досліджувані приманки розкладали за принципом врахування зональності оброблюваних приміщень. Зональність приміщень поділяли на два периметри. Перший – зона загорожі, паркану тощо. Другий – зона зовнішньої стіни приміщення. Розкладали приманки по першому та другому периметрах з однаковою кількістю ящиків із приманками, але використовували дві різні отрути «Родента» та «Смерть щурам».

Результати й обговорення. За час використання препаратів кількість гризунів, що загинули протягом місяця, була різною (табл.). У залежності від зони (перший та другий периметр), перевага в ефективності препаратів залишалась за препаратом «Смерть щурам».

Таблиця

Ефективність препаратів для дератизації

Препарати	1-й периметр Загибель щурів за 10 днів	2-й периметр Загибель щурів за 10 днів
Родента	6	3
Смерть щурам	20	14

Відомо, що щури здатні до аналізу подій і володіють надзвичайною пристосованістю до виживання в несприятливих умовах. Ці якості гризунів можуть звести нанівець боротьбу з ними.

На сьогоднішній день є ефективне рішення цієї проблеми – приманка «Смерть щурам». Однією з переваг цієї приманки є те, що вона не викликає гострого харчового отруєння, тому гризуни не можуть визначити причину нездужання і попередити популяцію про небезпеку. Виготовлення приманки передбачає використання родентициду II-го покоління - бродифакуму 0,25 %, виробництва «Dr. Tezza», Італія. Дія приманки виявляється на 3 – 4-у добу і виражається в тому, що гризуни потерпають від тканинної асфіксії внаслідок пошкодження судинної системи організму, що призводить до внутрішньої кровотечі. На 4 - 8 день настає загибель тварин. Внаслідок асфіксії гризуни виходять із укриттів і гинуть не в норах чи під підлогами, а за межами приміщення на відкритих місцях. Така дія приманки дозволяє виявити всіх загиблих гризунів, труп яких необхідно знищити.

Оригінальна препаративна форма не має аналогів в Україні і Східній Європі. Головною перевагою приманки «Смерть щурам» є її привабливість для гризунів. «Смерть щурам» є екологічно безпечним продуктом, застосування її не завдає шкоди птахам, бджолам, діючи при цьому проти гризунів.

Приманка «Смерть щурам» вже не перший рік застосовується як в приватних господарствах, так і на великих підприємствах. У зв'язку з тим, що для ряду галузей дератизація є невід'ємною частиною забезпечення збереження продукції або ж безпеки людей, приманка «Смерть щурам» стала для значного ряду підприємств єдиним раціональним і ефективним способом боротьби з гризунами. Застосування приманки «Смерть щурам» не вимагає, яких - небудь спеціальних знань або присутності фахівців з дератизації, порядок всіх необхідних дій описаний на упаковці. Дератизація, що проводиться без залучення зовнішніх фахівців, дозволить зберегти достатньо серйозні фінансові кошти для підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Найбільш ефективним способом знищення гризунів є метод хімічної дератизації, він передбачає знищення гризунів за допомогою хімічних сполук, які входять до складу приманки.

2. У результаті вивчення властивостей родентицидів групи бродифакуму доведено переваги при використанні препарату «Смерть щурам», оскільки він містить 92 % діючої речовини.

Перспективи досліджень. Планується проведення наукових досліджень по вивченню впливу підвищеного вмісту АДР в інших препаратах проти дератизації групи родента, в порівнянні з існуючим, на їх ефективність.

DERATIZATION - ONE OF WAYS OF WARNING OF DISTRIBUTION OF PARASITOSISS

T. V. Mazur

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
16, Polkovnika Potehina str., Kyiv, 03041, Ukraine

S U M M A R Y

A higher efficacy of the drug Death rats from the group of rodenticides was found in comparison with the similar ones due to the increase in ADV up to 92 %. The use of such a drug is not addictive in rodents, alert to treated bait and does not harm the environment.

Keywords: DERATIZATION, RATS, RODENTICIDIS, PARASITOSISS.

ДЕРАТИЗАЦИЯ - ОДИН ИЗ ПУТЕЙ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ПАРАЗИТАРНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

T. V. Mazur

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины
ул. Полковника Потехина, 16, г. Киев, 03041, Украина

А Н Н О Т А Ц И Я

Установлена более высокая эффективность препарата «Смерть крысам» из группы родентицидов, по сравнению с аналогичными, вследствие увеличения АДВ до 92 %. Использование такого препарата не вызывает привыкания у грызунов, настороженности по отношению к обработанной приманке и не наносит вреда окружающей среде.

Ключевые слова: ДЕРАТИЗАЦИЯ, КРЫСЫ, РОДЕНТИЦИДЫ, ПАРАЗИТАРНЫЕ ЗАБОЛЕВАНИЯ.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. *Гаспер Г.* Миші, пісчанки та щури // Георг Гаспер. – Акваріум ЛтД, 2000. – 65 с.
www.info@upreso.com.ua
2. Домовая мышь. Происхождение, распространение, систематика, поведение / Под рук. Е. В. Котенковой, Н. Ш. Булатовой. – М., Наука, 1994. – С. 16–18.
3. *Кандыбин Н. В.* Бактериальные средства борьбы с грызунами и вредными насекомыми. – М., 2001. – 67 с.
4. Якубчак О. М., Хоменко В. І., Мельничук Д, С. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва – Київ, Біопром, 2006. – С.28-31.

Рецензент – О. В. Яблонська, д. вет. н., професор, професор кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології НУБіП України.